

Sygn. akt IV KKN 234/96

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Andrzej Deptuła

Sędziowie: SN - Dorota Rysińska

- Bogdan Rychlicki – spr.

Protokolant: Wanda Ciszewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej – Bogumiły Drozdowskiej

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2001 r.

sprawy **W. H.**,

skazanego z art. 236 kk z 1969 r.

z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w K.

z dnia 12 kwietnia 1996 r., sygn. VI Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 12 stycznia 1996 r., sygn. II K [...]

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 12 stycznia 1996 sygn. akt II K [...] i**

sprawę W. H. przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R.,

2. zarządza na rzecz W. H. zwrot opłaty od kasacji w kwocie 300 zł.

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 12 stycznia 1996 r. sygn. akt II K [...] W. H. został uznany za winnego, że w dniu 3 marca 1994 r. w R. używając słów powszechnie uznanych za wulgarne i obelżywe znieważył funkcjonariuszy policji W. K. i A. K. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 236 kk i skazany na podstawie tego przepisu przy zastosowaniu art. 36 § 1 kk na grzywnę w kwotę 200 zł. Nadto zasądzono od skazanego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 20 zł i koszty postępowania w kwocie 23 zł i 20 gr. Na wniosek skazanego sporządzono uzasadnienie wyroku (k. 132). Wyrok ten został zaskarżony apelacją wniesioną osobiście przez W. H.. W środku odwoławczym sformułowano dwa zarzuty: „obrazy prawa materialnego (art. 236 kk) i obrazy przepisów postępowania, co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia (art. 9, 155, 338 § 1)”.

Nadto w uzasadnieniu tegoż środka skazany powołując się na treść art. 402 kpk wniósł o przeprowadzenie dowodu z „akt Sądu Rejonowego w Z., na okoliczność tego, iż p-ko W. K. toczyło się postępowanie o czyn z art. 166 kk – vide akta Prokuratora Rejonowego w Z. II K [...]”. Skarżący w oparciu o tak podniesione zarzuty i powyższy wniosek dowodowy wniósł o uchylenie

zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy prokuratorowi w celu usunięcia braków postępowania przygotowawczego, w tym „pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osób, które dopuściły się pobicia oskarżonego, a następnie sfabrykowały fałszywe oskarżenie, ewentualnie o uniewinnienie go od przypisanego mu czynu”.

Sąd Wojewódzki w K. wyrokiem z dnia 12 kwietnia 1996 r. sygn. akt VI Ka [...] zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (k. 149, 151-153).

Ustanowiony przez skazanego obrońca w ustawowym terminie wniósł w jego imieniu kasację, w której zaskarzając wyrok sądu pierwszej instancji i wyrok sądu odwoławczego zarzucił im rażące naruszenie prawa mające wpływ na treść obu orzeczeń, przy czym pod adresem sądu odwoławczego podniósł zarzut obrazy art. 387 pkt 1 i 2 kpk z 1969 r., albowiem pomimo zaistnienia przesłanek tam określonych orzeczenie sądu pierwszej instancji nie zostało uchylone.

W odniesieniu do wyroku sądu pierwszej instancji autor kasacji zarzucił następujące uchybienia:

1. „Skazanemu przypisano popełnienie czynu z art. 236 kk. Sąd w toku postępowania i w uzasadnieniu wyroku nie wyjaśnił podstawy prawnej wyroku, nie ustalił tak w postępowaniu jak i nie wskazał w uzasadnieniu jakie słowa uznał za wulgarne i obelżywe. W istocie nie wiadomo na czym miało polegać zachowanie skazanego wyczerpujące znamiona przestępstwa z art. 236 kk. Skazany nie mógł podnieść zarzutów apelacyjnych w tym kierunku.

Ustalenie i wskazanie konkretnych słów jakie Sąd uznał za zniewagę powinno być precyzyjne i konkretne.

Pokrzywdzeni zeznawali odmiennie co do treści słów obelżywych, i tych rozbieżności przy stanowczej postawie i wyjaśnieniach oskarżonego Sąd nie tłumaczył zgodnie z zasadą *in dubio pro reo*.

2. Rażąco naruszono przepisy art. 155 kpk i art. 9 kpk

Sąd w toku postępowania nie ustosunkował się do pisemnych wniosków dowodowych ówczesnego oskarżonego. Dowodów tych nie przeprowadzono, a sąd nie wydał postanowienia o ich oddaleniu. Nie doszło do zweryfikowania linii obrony, naruszono zasadę równości stron w procesie.

3. Naruszono przepis art. 338 § 1 kpk.

Bezpośrednie przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pokrzywdzonego było niezbędne. Brak było przesłanki do przeprowadzenia tego dowodu w formie odczytania.

W. K. do Sądu nie stawił się. Sąd Rejonowy wbrew treści przepisów Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 24 października 1970 roku w sprawie warunków i trybu usprawiedliwienia niestawiennictwa z powodu choroby uczestników procesu w sprawach karnych (Dz. U. Nr 27 poz. 218 z 1970 roku) niezweryfikowane zaświadczenia lekarskie uznał za usprawiedliwione.

Zachodziła konieczność konfrontacji pomiędzy tym świadkiem, a oskarżonym, ponadto należało skonfrontować przy sprzeczności zeznań obu pokrzywdzonych.

Powyższe uchybienia uniemożliwiały oskarżonemu jakąkolwiek obronę w toku całego postępowania”.

W konkluzji skargi kasacyjnej skarżący wnosił o uchylenie powołanych wyżej wyroków i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania jak również o wstrzymanie w trybie art. 469 § 1 kpk „wykonania orzeczenia”. Prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w K. w odpowiedzi na kasację obrońcy wniósł o oddalenie jej jako niezasadnej.

Zważywszy, iż orzeczona kara została wykonana (uiszczono grzywnę i koszty sądowe) Sąd Najwyższy wniosek obrońcy skazanego o wstrzymanie

wykonania orzeczenia jako bezprzedmiotowy pozostawił bez rozpoznania (k. 14).

Sąd Najwyższy rozważył:

Kasacja jest zasadna. Trafnie stawia ona zarzut obrazy przepisów postępowania (art. 387 pkt 1 i 2 kpk z 1969) orzeczeniu sądu odwoławczego w kontekście słusznych zarzutów skierowanych stricte wobec orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. wyrok SN z dnia 12 listopada 1996 r., III KKN 148/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 12). Mając na uwadze tak skonstruowaną skargę kasacyjną, której ocena jest pozytywna w pierwszej kolejności wywody kasacyjne należało rozpocząć od oceny procedowania przed sądem pierwszej instancji. Ocena ta skierowana pod adresem Sądu Rejonowego w R. jest wysoce negatywna. Zarzucany oskarżonemu czyn z art. 236 kk zważywszy na zgromadzony materiał dowodowy przez prokuratora nie stanowił zawilej i skomplikowanej materii. Jest rzeczą oczywistą, iż podlegał on weryfikacji w toku postępowania sądowego zwłaszcza w kontekście złożonych przez oskarżonego wniosków dowodowych (k. 22,23, 36-37). Wnioski te, w tym opinię sądowo – lekarską sporządzoną przez biegłego sądowego z obdukcji oskarżonego przeprowadzonej w dniu 16 marca 1994 r. stwierdzającej m.in. złamanie bocznej ściany nosa po stronie prawej oddalono niesłusznym postanowieniem SR w R., na rozprawie w dniu 24 listopada 1994 r. (k. 38) z obrazą art. 9 i 155 § 1 pkt 2 kpk 1969 r.. Natomiast uwzględniono wniosek oskarżonego w przedmiocie ustalenia danych osób zatrzymanych w Izbie Wytrzeźwień (k. 54), jak również Sąd Rejonowy zwrócił się do Komisariatu II Policji w R. o nadesłanie kserokopii dziennika z dnia 4 marca 1994 r. oraz całości dokumentacji dot. zatrzymania w nocy z $\frac{3}{4}$ marca 1994 r. W. H. (k. 53, 56 i 77). Z kolei na rozprawie w dniu 3 kwietnia 1995 r. Sąd Rejonowy postanowił prowadzić sprawę od początku (zmiana Przewodniczącego składu orzekającego) i przesłuchał oskarżonego (k. 64 - 68), który nie przyznając się do

zarzucanego mu czynu wyjaśnił, iż na jego uwagę „czy pieniądze nie wypadły w trakcie kontroli”, legitymujący go funkcjonariusze zaczęli go znieważać i szarpać, a następnie stosując środki przymusu fizycznego zawieźli go Izby Wytrzeźwień. W związku z tym, że rozprawa uległa odroczeniu do dnia 9 maja 1998 r, oskarżony złożył kolejny wniosek dowodowy (k. 74). Wniosek ten nie został w ogóle rozpoznany przez Sąd Rejonowy (por. art. 316 kpk). Podczas kolejnych terminów rozpraw przesłuchano funkcjonariuszy Policji A. K. i M. P.. Natomiast w związku z nie stawieniem się świadka J. K., za zgodą stron w trybie art. 338 § 1 kpk odczytano jego zeznania (k. 4.)

Sąd Wojewódzki w K. rozpoznając apelację oskarżonego i utrzymując zaskarżony wyrok w mocy tylko marginalnie zauważył, że oskarżony podniósł m.in. w apelacji „że został pobity przez funkcjonariuszy Policji”. Natomiast sąd odwoławczy jak wymownie wskazuje na to lakoniczne uzasadnienie zaskarżonego wyroku zamiast wytknąć powyższe uchybienia i uchylić wyrok sądu pierwszej instancji, i przekazać mu niniejszą sprawę do ponownego rozpoznania albowiem oczywistym było, iż jest on dotknięty rażącymi uchybieniami w zakresie prawa oskarżonego do obrony, taki stan rzeczy zaaprobował. W związku z tym zaszła konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia i utrzymania nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w R. i przekazanie sprawy oskarżonego temu ostatniemu sądowi do ponownego rozpoznania.

Kwestią nadal otwarta jest kwestia winy oskarżonego, a zatem mając na uwadze powyższe rozważania sąd meriti powinien przeprowadzić m.in. dowody wnioskowane przez oskarżonego i po ustaleniu stanu faktycznego wyprowadzić słuszne wnioski co do winy oskarżonego W. H..

O zwrocie opłaty od kasacji na rzecz W. H. orzeczono na podstawie art. 527 § 4 kpk.

Przewodniczący SSN: (Andrzej Deptuła)

Sędziowie SN: (Dorota Rysińska)

(Bogdan Rychlicki)

aw
f/jw